

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในบทที่ 7 ที่ได้ว่า แม้ว่าโครงสร้างอำนาจทางการเมืองเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่พรรคการเมืองได้เข้าไปควบคุมอำนาจทางการเมือง โดยเฉพาะอำนาจในสถาบันฝ่ายบริหาร และได้เข้าไปควบคุมอำนาจในการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวไว้โดยสิ้นเชิง รวมตลอดถึงการที่สภาผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะคณะกรรมการวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวได้เข้ามาทำหน้าที่ในกระบวนการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวแล้ว แต่กลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยวก็ยังคงมีบทบาทและอิทธิพลผ่าน ททท. และหน่วยงานราชการ มากกว่าพรรคการเมือง และคณะกรรมการวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว และการที่กลุ่มได้มีบทบาทและอิทธิพลผ่านสถาบันฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว ก็เป็นการมีบทบาทและอิทธิพลเนื่องจากตำแหน่งรัฐมนตรีเป็นตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายสูง ไม่ได้เกิดจากการที่กลุ่มเห็นว่ารัฐมนตรีผู้นี้มาจากพรรคการเมืองแต่ประการใด นั้น เราอาจอธิบายสาเหตุได้ดังต่อไปนี้

1. การที่โครงสร้างทางการเมืองแบบอำมาตยาธิปไตยที่สถาบันฝ่ายบริหารเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ในกระบวนการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวแต่เพียงสถาบันเดียว อย่างต่อเนื่องยาวนานในระบบการเมืองไทย ในขณะที่สถาบันทางการเมืองอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นพรรคการเมือง และสถาบันฝ่ายนิติบัญญัติและได้รับการห้ามจัดตั้ง และถึงแม้จะได้รับการอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นมาในช่วงระยะเวลาอันสั้น คือ ระหว่างปี พ.ศ. 2512 ถึง 2514 บทบาทของสถาบันทั้งสองนี้ก็ถูกจำกัดเป็นอย่างมาก ลักษณะเช่นนี้ทำให้สถาบันฝ่ายบริหารและหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบาย คือ ททท. ได้ผูกขาดอำนาจและสะสมทรัพยากรทางอำนาจด้านการท่องเที่ยวในกระบวนการกำหนดนโยบายไว้แต่เพียงฝ่ายเดียว ส่วนสถาบันฝ่ายนิติบัญญัติและพรรคการเมือง

เมืองหมดโอกาสในการแสดงบทบาทและสะสมทรัพยากรทางอำนาจด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากถูกห้ามจัดตั้งและถูกจำกัดบทบาทดังกล่าว ดังนั้นเมื่อกลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว ต้องการเรียกร้องผลประโยชน์หรือมีบทบาทและอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย จึงต้องกระทำผ่านสถาบันฝ่ายบริหารและ ททท. เท่านั้น เมื่อระยะเวลาผ่านไปความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะ ททท. กับกลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยวก็ได้พัฒนาเพิ่มพูนขึ้น จนกระทั่งความสัมพันธ์นี้กลายเป็นช่องทางที่กลุ่มได้ใช้เรียกร้องผลประโยชน์อยู่เป็นประจำ และช่องทางนี้ก็สามารรถสนองต่อข้อเรียกร้องต้องการของกลุ่มได้

เมื่อโครงสร้างทางการเมืองแบบอำมาตยาธิปไตยเปลี่ยนไปเป็นแบบกึ่งประชาธิปไตยที่สถาบันฝ่ายนิติบัญญัติและพรรคการเมืองได้เริ่มเข้ามามีบทบาทในกระบวนการกำหนดนโยบายของสถาบันฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะ ททท. ก็ยังคงความสำคัญในกระบวนการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากบทบาทนี้ได้แสดงออกอย่างต่อเนื่อง และยิ่งเมื่อสถาบันฝ่ายบริหาร และ ททท. ได้ให้ความสำคัญกับกลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ด้วยการสร้างช่องทางในการเรียกร้องผลประโยชน์ให้กับกลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยวในรูปคณะกรรมการร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนต่าง ๆ ก็ยิ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะ ททท. กับกลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยวยิ่งแนบแน่นมากขึ้น กลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยวจึงยังคงเรียกร้องผลประโยชน์ หรือมีบทบาทในการกำหนดนโยบายผ่านสถาบันฝ่ายบริหาร และ ททท. อย่างสม่ำเสมอ โดยที่ไม่ได้ให้ความสนใจต่อพรรคการเมืองและสถาบันฝ่ายนิติบัญญัติ แต่ประการใด

และเมื่อโครงสร้างอำนาจทางการเมืองแบบกึ่งประชาธิปไตยเปลี่ยนไปในลักษณะที่พรรคการเมืองได้เข้ามาควบคุมอำนาจทางการเมือง โดยเฉพาะอำนาจภายในสถาบันฝ่ายบริหารไว้ได้โดยสิ้นเชิง ททท. ก็ยังคงมีบทบาทในกระบวนการกำหนดนโยบายในระดับสูง เนื่องจากรัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้งขาดนโยบายด้านการท่องเที่ยวที่ชัดเจน และก็ยังคงเห็นว่า ททท. เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญในกระบวนการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยว รัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้งจึงส่งเสริมและหาหนทางจัดอุปสรรคในการดำเนินกิจการของ

ททท. ในทุก ๆ วิถีทาง ลักษณะเช่นนี้ได้ไปเสริมบทบาทและอิทธิพลให้กับ ททท. รวมทั้งส่งผล โดยอ้อมให้ช่องทางการเรียกร้องผลประโยชน์ระหว่าง ททท. กับกลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจ การท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ช่องทางดังกล่าวจึงสามารถสนองต่อความต้องการ ของกลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีเช่นที่เคยดำเนินมา ดังนั้นกลุ่มจึงยังคงเรียกร้องผล ประโยชน์หรือมีบทบาทต่อการกำหนดนโยบายผ่าน ททท. อยู่เป็นปกติวิสัยไม่เปลี่ยนแปลง ในขณะที่ เดียวกันกลุ่มก็ยังคงให้ความสำคัญต่อพรรคการเมือง และสถาบันฝ่ายนิติบัญญัติน้อยมาก เช่นเดียวกับ ในสมัยกึ่งประชาธิปไตย

ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงในอำนาจทางการเมืองภายในสถาบันฝ่ายบริหาร ที่พรรค การเมืองได้เข้ามาควบคุมอำนาจนี้ไว้ จึงไม่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่าง ททท. กับกลุ่ม ผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นช่องทางในการเรียกร้องผลประโยชน์ หรือแสดง บทบาทและอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของกลุ่ม ในทางตรงกันข้ามกับยิ่งส่งเสริมให้ช่องทางนี้ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันลักษณะเช่นนี้ก็ยิ่งลดความเป็นไปได้ที่กลุ่มจะหันไปหาช่อง ทางอื่นในการมีบทบาทและอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย โดยเฉพาะกับพรรคการเมือง และสภา ผู้แทนราษฎรหรือคณะกรรมการวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว

2. การที่พรรคการเมืองไทยยังไม่ได้ทำหน้าที่ในการรวบรวมผลประโยชน์ให้กับกลุ่ม ผลประโยชน์ต่าง ๆ อย่างแท้จริง เราจะเห็นได้ว่าพรรคการเมืองไทยมุ่งเน้นหน้าที่ในการที่จะ ได้เข้าไปจัดตั้งรัฐบาลมากจนเกินไป จนกระทั่งลืมหน้าที่ในการรวบรวมผลประโยชน์ของตน เมื่อพรรคการเมืองบกร่องในหน้าที่ดังกล่าวนี้แล้ว ก็ย่อมเป็นการยากที่จะดึงดูดกลุ่มผลประโยชน์ ต่าง ๆ เข้ามาหา โดยเฉพาะกลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว เราได้เห็นแล้วว่าการ ท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่มีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมของประเทศเป็นอย่างมาก แต่ไม่มีพรรคการเมืองใดกล่าวถึงนโยบายด้านการท่องเที่ยวไว้แต่ประการใด ลักษณะ เช่นนี้แสดงว่าพรรคการเมืองไทยยังขาดการเชื่อมโยงหรือไม่ได้ทำหน้าที่ในการรวบรวมผล ประโยชน์ให้กับกลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยว เพราะถ้าพรรคทำหน้าที่ดังกล่าวนี้แล้วพรรคการเมือง ย่อมมีนโยบายด้านการท่องเที่ยวทั้งระยะสั้นและระยะยาวของตนปรากฏออกมา

การที่พรรคการเมืองขาดนโยบายด้านการท่องเที่ยวย่อมมีผลเป็นลูกโซ่ต่อไปถึงการจัดตั้งรัฐบาล คือทำให้รัฐบาลขาดนโยบายด้านการท่องเที่ยวที่ชัดเจนตามไปด้วย โดยเฉพาะในสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ การที่รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งขาดนโยบายด้านการท่องเที่ยวที่ชัดเจน ทำให้รัฐบาลไม่มีแนวทางปฏิบัติให้กับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะ ททท. และการขาดนโยบายด้านการท่องเที่ยวที่ชัดเจนของรัฐบาล ยังได้ก่อให้เกิดช่องว่างที่ ททท. จะป้อนนโยบายของตนเข้ามาให้กลายเป็นนโยบายของรัฐ รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งจึงไม่สามารถแสดงบทบาทในการเป็นฝ่ายริเริ่มนโยบายได้ แต่บทบาทก็กลับไปตกอยู่ที่ ททท. แทน ลักษณะเช่นนี้จึงได้ส่งเสริมให้บทบาทและอิทธิพลของ ททท. ในการกำหนดนโยบายมากขึ้น อันมีผลทำให้กลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว เกิดความเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้นในสายสัมพันธ์ในการเรียกร้องผลประโยชน์ที่ตนเองมีอยู่กับ ททท.

ดังนั้นถ้าพรรคการเมืองได้ทำหน้าที่ในการรวบรวมผลประโยชน์ให้กับกลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว ควบคู่ไปกับหน้าที่ในการจัดตั้งรัฐบาลแล้ว การจัดตั้งรัฐบาลของพรรคการเมืองก็จะมีคามหมายในเชิงนโยบายเพิ่มขึ้น เพราะพรรคการเมืองสามารถถ่ายทอดการเรียกร้องผลประโยชน์ของกลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยวไปเป็นนโยบายของรัฐได้ รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งก็จะมีแนวทางปฏิบัติให้กับ ททท. และก็จะสามารถควบคุมการดำเนินนโยบายด้านการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนั้นการทำหน้าที่ในการรวบรวมผลประโยชน์ของพรรคการเมือง ก็จะเป็นการเพิ่มช่องทางในการเรียกร้องผลประโยชน์ให้กับกลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยวขึ้น และกลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยวก็จะมองเห็นความสำคัญของช่องทางนี้ไปในเวลาเดียวกันด้วย เนื่องจากมันมีผลทั้งต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ และการควบคุมการดำเนินงานของ ททท. ลักษณะเช่นนี้ก็อาจจะมีผลให้ความสัมพันธ์ระหว่าง ททท. กับกลุ่มธุรกิจลดลง เนื่องจากกลุ่มได้หันมาแสดงบทบาทและอิทธิพลผ่านพรรคการเมือง รวมทั้งยังจะเท่ากับเป็นการลดบทบาทและอิทธิพลของ ททท. ลงไประดับหนึ่งโดยปริยาย และในขณะเดียวกันก็เพิ่มบทบาทและอิทธิพลในการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวของพรรคการเมือง (และรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง) ให้มากขึ้น

3. คณะกรรมการวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวสมาคมราษฎร ซึ่งเป็นองค์กรที่
มาจากการเลือกตั้งของประชาชน และควรที่จะได้ทำหน้าที่เป็นช่องทางในการเรียกร้องผล
ประโยชน์ให้กับกลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยวของเอกชน กลับไม่ได้ทำหน้าที่นี้เท่าที่ควร เนื่องจาก
เท่าที่ผ่านมาคณะกรรมการคณะนี้ได้ให้ความสำคัญกับ ททท. มากกว่ากลุ่มธุรกิจด้านการท่อง
เที่ยว จนกระทั่งคณะกรรมการกลายเป็นช่องทางในการเรียกร้องผลประโยชน์ของหน่วยงาน
ของรัฐ คือ ททท. ไป มากกว่าที่จะเป็นช่องทางในการเรียกร้องผลประโยชน์ให้กับหน่วยงาน
ของเอกชน คือ กลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยว

ดังนั้นสิ่งที่คณะกรรมการวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวจะต้องตระหนักก็คือการที่คณะ
กรรมการเป็นตัวแทนของประชาชนในอันที่จะเข้ามาทำหน้าที่ในการตรวจสอบการดำเนินงาน
ของฝ่ายบริหารและหน่วยงานของรัฐ และคอยกระตุ้นให้ฝ่ายบริหารและหน่วยงานของรัฐดำเนิน
งานให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน คณะกรรมการจะต้องแปรเปลี่ยนบทบาทของ
ตัวเองจากการเป็นช่องทางในการเรียกร้องผลประโยชน์ของ ททท. มาเป็นช่องทางในการ
เรียกร้องผลประโยชน์ของกลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว หรือกลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ
ให้มากขึ้นกว่าในปัจจุบัน รวมทั้งจะได้ใช้ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผลประโยชน์ตรวจสอบการทำงาน
ของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

การที่คณะกรรมการวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวจะปฏิบัติภาระหน้าที่ดังกล่าวนี้
ได้ คณะกรรมการก็จำเป็นจะต้องมีหน่วยงานช่วยอำนวยความสะดวกของตนโดยตรง หรือโดยอ้อม
ในการที่จะป้อนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวให้กับคณะกรรมการ เท่าที่ผ่านมาคณะกรรมการ
วิชาการชาติปัจจัยในด้านนี้ จึงไม่มีข้อมูลไว้เปรียบเทียบกับข้อมูลที่รับจากทางด้าน ททท. คณะ
กรรมการจึงมักมีความคิดเห็นคล้อยตามแนวนโยบายของ ททท. ลักษณะเช่นนี้จึงทำให้การ
ดำเนินงานขององค์กรที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนขาดความเป็นอิสระ บทบาทและหน้าที่
ในการที่จะเข้ามาถ่วงดุลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ คือ ททท. ก็สูญสิ้นไป

นอกจากนั้นคณะกรรมการวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ยังต้องให้ความสำคัญกับ
กลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยวมากขึ้นด้วย เพื่อที่จะรับรู้ข้อมูลและปัญหาจากด้าน
กลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยวด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตรวจสอบกับข้อมูลของฝ่าย ททท.
อีกทางหนึ่ง

ลักษณะทั้งสองประการนี้ย่อมทำให้คณะกรรมการพัฒนาธรรมและการท่องเที่ยวสามารถถ่วงดุลการดำเนินงานของ ททท. ได้ อันจะมีผลให้กลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยวมองเห็นความสำคัญของคณะกรรมการเพิ่มมากขึ้นติดตามมา

4. ททท. ทำหน้าที่ในการรวบรวมและเรียกร้องผลประโยชน์ให้กับกลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ สาเหตุที่ ททท. สามารถแสดงบทบาทนี้ได้ก็เพราะ ททท. เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทและอิทธิพลด้านการท่องเที่ยวในระดับสูง และสามารถคงบทบาทและอิทธิพลนี้มาได้อย่างต่อเนื่อง อันอธิบายได้ดังต่อไปนี้

4.1 รัฐบาลภายใต้ระบบการเมืองต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรัฐบาลข้าราชการ รัฐบาล "กึ่ง" ข้าราชการ และรัฐบาลที่มาจากกาเลือกตั้ง ต่างก็รับเอาแนวนโยบายและปัญหาของ ททท. มาเป็นแนวนโยบายด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาล ทำให้ ททท. สามารถพลิกบทบาทของตนเองจากการเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ มาเป็นผู้ริเริ่มนโยบายได้

นอกจากนี้องค์กรที่มาจากกาเลือกตั้งของประชาชน คือ คณะกรรมการพัฒนาธรรมและการท่องเที่ยวสภาผู้แทนราษฎร ก็ยังได้ให้ความสำคัญกับ ททท. มากกว่าหน่วยงานของเอกชนอื่น ๆ อันเป็นการเพิ่มบทบาทและอิทธิพลของ ททท. ไปโดยปริยาย ดังกล่าวแล้ว

4.2 ททท. เป็นหน่วยงานของรัฐที่ครอบคลุมทรัพยากรทางอำนาจด้านการท่องเที่ยวไว้เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว การเป็นตัวแทนของประเทศในการติดต่อกับองค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวของต่างประเทศ การจัดทำเที่ยวการฝึกอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยว การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และการออกกฎหมายจัดระเบียบธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นต้น

4.3 ททท. ให้ความสำคัญกับกลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยวด้วยการเชิญเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทาง ททท. จัดขึ้นอย่างมากมายหลายรูปแบบ เช่น การเชิญเข้าร่วมในคณะกรรมการร่วมชุดต่าง ๆ ที่ ททท. จัดตั้งขึ้น เป็นต้น

4.4 ททท. ให้ความสำคัญกับบุคคลที่มาจากกาเลือกตั้ง และองค์กรที่มาจากกาเลือกตั้งของประชาชน ทำให้ ททท. ได้รับการสนองตอบด้วยดี

4.5 ททท. พยายามใช้งานวิจัย และหยิบยืมความรู้ความชำนาญจากหน่วยงานอื่น มาให้เป็นประโยชน์กับตน

5. ภายใต้รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งกลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว ยังคงถูกควบคุมการดำเนินงานกิจกรรมทางการเมืองตามพระราชบัญญัติสมาคมการค้า และพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509 ด้วยการที่กลุ่มต้องส่งรายงานการประชุม รายชื่อและประวัติของกรรมการบริหารกลุ่มให้กับหน่วยงานราชการที่ควบคุมการจัดตั้งและการดำเนินงานของกลุ่ม ทำการตรวจสอบ และที่สำคัญในการประชุมของกลุ่ม โดยเฉพาะการประชุมสามัญประจำปีก็มักมีเจ้าหน้าที่ของรัฐ และ ของ ททท. เข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมด้วย ลักษณะเช่นนี้มีส่วนเป็นอย่างมากที่ทำให้กลุ่มยังคงต้องระมัดระวังอย่างสูงไม่ให้กิจกรรมของตนเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมือง หรือนำตนเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง เพราะสิ่งเหล่านี้อาจเป็นที่เพ่งเล็งจากหน่วยงานของรัฐได้

การควบคุมดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งควรจะให้ความสนใจหยิบยกขึ้นมาพิจารณาว่า ในสถานการณ์ทางการเมืองปัจจุบันที่มีการพยายามสร้างสรรระบบการเมืองไทยให้พัฒนาไปข้างหน้า การควบคุมนี้มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด เพราะถ้ามีการยกเลิกหรือผ่อนคลายการควบคุมดังกล่าวนี้ลง ก็เท่ากับเป็นการเพิ่มความเป็นไปได้ในการที่กลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว จะสร้างความสัมพันธ์กับพรรคการเมือง หรือเรียกร้องผลประโยชน์ผ่านพรรคการเมือง เนื่องจากกลุ่มไม่จำเป็นต้องมีความระมัดระวังอีกต่อไปว่ากิจกรรมของตนจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองหรือไม่ นอกจากนั้นยังจะเป็นการส่งเสริมบทบาทและหน้าที่ในการรวบรวมผลประโยชน์ของพรรคการเมืองในอีกทางหนึ่ง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นหรือพื้นฐานที่สำคัญของระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย

จากลักษณะข้างต้นเห็นได้ว่า ททท. มีบทบาทและอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายในระดับสูง จนกระทั่งพรรคการเมือง สภาผู้แทนราษฎร และรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งต้องสูญเสียบทบาทและอิทธิพลนี้ไป และกลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยวจำเป็นต้องเรียกร้องผลประโยชน์ของตนผ่าน ททท. เป็นส่วนใหญ่ แต่การมีบทบาทและอิทธิพลของ ททท. ไม่ใช่เงื่อนไขที่สำคัญที่สุดที่ทำให้สถาบันเหล่านี้ไม่สามารถแสดงบทบาทและอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายได้ หรือแสดงได้น้อยกว่าที่ควรจะเป็น ผู้วิจัยเห็นว่าเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดอยู่ที่การที่พรรคการเมืองสามารถทำหน้าที่ในการรวบรวมผลประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใด และรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งมีนโยบายด้านการท่องเที่ยวที่ชัดเจนเพียงใด (ประสานกับการทำหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือคณะกรรมการวิวัฒธรรม

และการท่องเที่ยว รวมทั้งการยกเลิกหรือผ่อนคลายการห้ามมิให้กลุ่มธุรกิจเข้าไปเกี่ยวข้องกับ
การเมืองดังกล่าวแล้ว) ซึ่งการทำหน้าที่ดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นในลักษณะดังต่อไปนี้คือ

เมื่อพรรคการเมืองทำหน้าที่ของตนในการรวบรวมผลประโยชน์จากกลุ่มผลประโยชน์
ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว พรรคการเมืองก็จะกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวออกมาได้ เมื่อ
พรรคการเมืองเข้าไปจัดตั้งรัฐบาล รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งก็จะมีนโยบายด้าน
การท่องเที่ยวที่ชัดเจนหรือค่อนข้างชัดเจนตามการทำหน้าที่ในการรวบรวมผลประโยชน์นั้น รัฐบาล
ก็จะสามารถนำนโยบายด้านการท่องเที่ยวของตนมากำหนดเป็นแนวปฏิบัติให้กับ ททท. ได้ บทบาท
และอิทธิพลของ ททท. ต่อการกำหนดนโยบายก็จะลดลงโดยปริยาย เมื่อบทบาทและอิทธิพลของ
ททท. ลดลง ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยวก็จะลดลงไปด้วย หรือ
มีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นทางการมากขึ้นกว่าลักษณะที่ไม่เป็นทางการ เมื่อความสัมพันธ์นี้ลดลง
ก็จะมีผลทางอ้อมให้ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยวกับพรรคการเมือง เพิ่มมากขึ้นไปอีก
อันจะมีผลให้พรรคการเมืองและรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งมีนโยบายด้านการท่องเที่ยวที่ชัดเจน
และรอบด้านมากขึ้น และส่งผลให้การกำกับและควบคุมการดำเนินงานของ ททท. มีประสิทธิภาพ
เพิ่มขึ้นไปอีก

เมื่อสามารถทำให้พรรคการเมืองทำหน้าที่ในการรวบรวมผลประโยชน์ได้อย่างแท้จริง
แล้ว การที่พรรคการเมืองเข้าไปควบคุมอำนาจทางการเมืองไว้ก็就会有ความหมายต่อการพัฒนา
ระบบการเมืองไทยมากขึ้น เพราะรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองสามารถใช้อำนาจทางการเมือง
นี้ในการกำหนดหรือริเริ่มนโยบาย ตลอดจนชี้แนะแนวทางปฏิบัติให้กับหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ได้
ลักษณะเช่นนี้ย่อมจะมีผลทำให้ระบบการเมืองไทย เคลื่อนตัวออกจากลักษณะที่พรรคการเมืองเข้ามา
มีอำนาจทางการเมือง แต่บทบาทในการกำหนดนโยบายที่แท้จริงยังคงอยู่ที่หน่วยงานของรัฐ ไปสู่
ระบบการเมืองที่พรรคการเมืองสามารถควบคุมทั้งอำนาจทางการเมืองและมีบทบาทในการกำหนด
นโยบายไปในเวลาเดียวกัน อันจะทำให้ระบบการเมืองไทยพัฒนาการไปข้างหน้าอย่างแท้จริง